

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2018/1455**z dnia 18 kwietnia 2018 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Wspólnego Przedsięwzięcia SESAR za rok budżetowy 2016**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Wspólnego Przedsięwzięcia SESAR za rok budżetowy 2016,
 - uwzględniając art. 94 Regulaminu i załącznik IV do Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej oraz opinię Komisji Transportu i Turystyki (A8-0077/2018),
- A. mając na uwadze, że Wspólne Przedsięwzięcie SESAR („Wspólne Przedsięwzięcie”) zostało ustanowione w lutym 2007 r. z myślą o prowadzeniu programu badań z zakresu zarządzania ruchem lotniczym w jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej (SESAR), który ma na celu unowocześnienie zarządzania ruchem w Unii;
- B. mając na uwadze, że w wyniku przyjęcia rozporządzenia Rady (UE) nr 721/2014⁽¹⁾ Program SESAR 2020 („SESAR 2020”) wydłużyło czas trwania Wspólnego Przedsięwzięcia do dnia 31 grudnia 2024 r.;
- C. mając na uwadze, że Wspólne Przedsięwzięcie zostało pomyślane jako partnerstwo publiczno-prywatne, którego członkami założycielskimi są Unia i Eurocontrol;
- D. mając na uwadze, że wkład Unii w fazę wdrażania programu SESAR 2020 w latach 2014–2024 wyasygnowany z programu „Horyzont 2020” wynosi 585 000 000 EUR; mając na uwadze, że zgodnie z nowymi umowami członkowskimi w ramach programu „Horyzont 2020” oczekuje się, że wkład Eurocontrol wyniesie około 500 000 000 EUR, a wkład innych partnerów z branży lotniczej – około 720 700 000 EUR, z czego ok. 90 % powinien stanowić wkład rzeczowy;

Działania podjęte w następstwie udzielenia absolutorium za rok 2015

1. zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie włączyło do swoich procedur wspólny wzór oświadczenia o braku konfliktu interesów;

Uwagi ogólne

2. stwierdza – na podstawie sprawozdania Trybunału Obrachunkowego (zwanego dalej „Trybunałem”) w sprawie sprawozdania finansowego Wspólnego Przedsięwzięcia za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2016 r. („sprawozdanie Trybunału”) – że to sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach jego sytuację finansową na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz wyniki transakcji, przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto za zakończony w tym dniu rok budżetowy, zgodnie z przepisami jego regulaminu finansowego i z zasadami rachunkowości przyjętymi przez księgowego Komisji;
3. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniem Trybunału Obrachunkowego transakcje leżące u podstaw sprawozdania finansowego Wspólnego Przedsięwzięcia za rok budżetowy 2016 są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach;

Zarządzanie budżetem i finansami

4. zwraca uwagę, że w 2016 r. budżet płatności na rzecz Wspólnego Przedsięwzięcia wyniósł 157 100 000 EUR (w 2015 r. było to 136 900 000 EUR);
5. zauważa – w oparciu o sprawozdanie Trybunału – że gotowy do wykonania ostateczny budżet na rok budżetowy 2016 dostępny dla siódmego programu ramowego („7PR”) oraz programu „Horyzont 2020” przewidywał kwotę środków na zobowiązania w wysokości 101 400 000 EUR oraz kwotę środków na płatności w wysokości 162 800 000 EUR;

⁽¹⁾ Dz.U. L 192 z 1.7.2014, s. 1.

6. zauważa na podstawie sprawozdania Trybunału, że stopy wykorzystania środków na zobowiązania i środków na płatności wynosiły odpowiednio 95,7 % i 63,2 %; wyraża zaniepokojenie tym, że niski poziom wykorzystania środków na płatności był spowodowany przede wszystkim opóźnieniami w przeprowadzaniu badań i opracowywaniu rozwiązań przez członków Wspólnego Przedsięwzięcia; uznaje, że jedną z głównych przyczyn opóźnień we wdrożeniu płatności na badania i rozwój członków są trudności w dostosowaniu wspólnych narzędzi informatycznych programu „Horyzont 2020” do szczególnych potrzeb Wspólnego Przedsięwzięcia; należy jednak potraktować ten problem priorytetowo, aby tego typu kwestie nie pojawiły się ponownie w przyszłości;
7. odnotowuje, że w ramach audytu za 2016 r. skontrolowano 383 zestawienia poniesionych wydatków, odnoszących się do wszystkich 15 członków i opiewających na kwotę 77 000 000 EUR, tj. 10 % łącznych zadeklarowanych kosztów w wysokości 728 800 000 EUR, przy czym poziom błędu resztowego wyniósł 1,34 %;

Wykonanie budżetu wieloletniego w ramach 7PR i programu TEN-T

8. zauważa, że z łącznej puli środków operacyjnych i administracyjnych w kwocie 892 800 000 EUR na rzecz działań w programie SESAR 1 („SEZAR 1”), do końca 2016 r. Wspólne Przedsięwzięcie zaciągnęło zobowiązania na kwotę 827 400 000 EUR i dokonało płatności na kwotę 704 200 000 EUR (co stanowi 79 % dostępnego budżetu);
9. zauważa, że z łącznej puli środków w kwocie 1 254 500 000 EUR z wkładów rzeczowych i pieniężnych, które mają wnieść inni członkowie na rzecz działań operacyjnych i administracyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia (670 200 000 EUR ze środków Eurocontrol i 584 300 000 EUR od członków z branży ruchu lotniczego), Wspólne Przedsięwzięcie zatwierdziło do końca 2016 r. wkłady o wartości 910 000 000 EUR (427 700 000 EUR ze strony Eurocontrol i 482 300 000 EUR ze strony branży ruchu lotniczego); zauważa też, że do końca 2016 r. zgłoszono przekazanie na rzecz Wspólnego Przedsięwzięcia wkładów rzeczowych od pozostałych członków w kwocie 133 500 000 EUR (49 200 000 EUR ze środków Eurocontrol i 84 200 000 EUR od członków z branży ruchu lotniczego);
10. zauważa, że na koniec 2016 r. łączna wartość wkładów pieniężnych wniesionych przez Unię wyniosła 597 100 000 EUR, a wkłady rzeczowe i pieniężne wyniosły łącznie 476 900 000 EUR ze środków Eurocontrol i 566 500 000 EUR od członków z branży ruchu lotniczego;

Wykonanie budżetu wieloletniego w ramach programu „Horyzont 2020”

11. stwierdza, że z kwoty 585 000 000 EUR środków z programu „Horyzont 2020” przydzielonych na rzecz Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz realizacji programu SESAR 2020, do końca 2016 r. Wspólne Przedsięwzięcie zaciągnęło zobowiązania na kwotę 61 600 000 EUR i dokonało płatności na kwotę 49 900 000 EUR (8,5 % przydzielonych środków); zauważa też, że na płatności te składały się głównie płatności zaliczkowe na realizację pierwszej serii projektów SESAR 2020;
12. stwierdza, że do końca 2016 r. łączne wkłady pieniężne ze środków Unii na rzecz kosztów operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia wyniosły 56 800 000 EUR;
13. podkreśla, że pozostali członkowie powinni wnieść wkłady rzeczowe i pieniężne w kwocie 1 220 700 000 EUR na rzecz kosztów operacyjnych Wspólnego Przedsięwzięcia w ramach programu SESAR 2020 (500 000 000 EUR ze środków Eurocontrol i 720 700 000 EUR z branży ruchu lotniczego); wyraża zaniepokojenie faktem, że do końca 2016 r. zarząd nie zatwierdził żadnego wkładu rzeczowego ani pieniężnego, zauważa jednak, że projekty z programu SESAR 2020 znajdowały się na wczesnym etapie realizacji; uznaje fakt, że oczekuje się, iż członkowie przedłożą pierwsze deklaracje kosztów w 2018 r., a Wspólne Przedsięwzięcie zacznie wówczas zatwierdzać powiązane wkłady rzeczowe;
14. zwraca uwagę, że Wspólne Przedsięwzięcie miało trudności z dostosowaniem narzędzi informatycznych programu „Horyzont 2020” do swoich szczególnych potrzeb, co spowodowało opóźnienia w dokonywaniu płatności na poczet badań i prac rozwojowych prowadzonych przez członków; ubolewa nad faktem, że środki na płatności w wysokości 14,5 mln EUR – zarezerwowane w związku z zaproszeniami do składania wniosków dotyczących SESAR 2020 i działaniami przewidzianymi początkowo w budżecie na 2016 r. – musiały zostać anulowane w drodze budżetu korygującego na 2016 r. z uwagi na czynniki zewnętrzne pozostające poza kontrolą Wspólnego Przedsięwzięcia; wyraża zaniepokojenie z powodu stale rosnących zobowiązań pozostających do spłaty, których wysokość w ciągu 2016 r. wzrosła z 72,1 do 83,8 mln EUR, oraz wzywa do odwrócenia tej tendencji po przejściu do etapu SESAR 2020;
15. wyraża zadowolenie z powodu podpisania w 2016 r. odnowionej umowy między organizacją Eurocontrol a Wspólnym Przedsięwzięciem SESAR, w której to umowie określono nową rolę organizacji Eurocontrol jako współzałożyciela SESAR oraz przewidziano szereg zobowiązań dotyczących wdrożenia programu SESAR 2020; z zadowoleniem przyjmuje również wzrost liczby członków do 19, co jest równoznaczne z reprezentacją ponad 100 przedsiębiorstw z branży, które będą uczestniczyć w badaniach przemysłowych oraz czynnościach walidacyjnych i demonstracyjnych w ramach programu SESAR 2020; odnotowuje przyjęcie pierwszej edycji jednolitego dokumentu programowego Wspólnego Przedsięwzięcia, dotyczącego lat 2017–2019;

Postępowania o udzielenie zamówienia i procedury naboru pracowników

16. na podstawie sprawozdania Trybunału stwierdza, że w dniu 31 grudnia 2016 r. Wspólne Przedsięwzięcie zatrudniało 44 pracowników (w 2015 r. było to 41 pracowników);
17. zwraca uwagę, że Wspólne Przedsięwzięcie przeprowadziło sześć postępowań o udzielenie zamówienia o wartości ok. 22 300 000 EUR zgodnie z regulaminem finansowym Wspólnego Przedsięwzięcia, aby zapewnić uczciwą konkurencję między dostawcami i jak najefektywniejsze wykorzystanie środków finansowych Wspólnego Przedsięwzięcia;
18. zauważa, że w postępowaniach o udzielenie zamówienia na usługi to Wspólne Przedsięwzięcie ustala maksymalny budżet zamówienia; jest zaniepokojony faktem, że ta maksymalna kwota nie jest ustalana w oparciu o systematyczny proces oszacowywania kosztów ani racjonalny system referencyjnych cen rynkowych; zauważa ponadto, że nie zapewnia to efektywności pod względem kosztów w przypadku wieloletnich zamówień na usługi, ponieważ z doświadczeń wynika, że wartość większości otrzymanych ofert była zbliżona do maksymalnego budżetu; przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w następstwie uwagi Trybunału w kwietniu 2017 r. Wspólne Przedsięwzięcie wprowadziło metodologię, aby systematycznie oceniać, na etapie planowania zamówień, potrzeby i koszty związane z umowami;
19. odnotowuje wyniki przeprowadzonej w 2016 r. analizy porównawczej dotyczącej zasobów ludzkich: 62 % stanowisk operacyjnych, 30 % stanowisk administracyjnych i 8 % stanowisk neutralnych;

Zapobieganie konfliktom interesów i zarządzanie nimi oraz przejrzystość

20. zauważa, że w 2016 r. inna zewnętrzna firma audytorska przeprowadziła dziewięć audytów w związku ze stwierdzonym konfliktem interesów członka z biegłym rewidentem; przyjmuje do wiadomości, że Wspólne Przedsięwzięcie posiada zmienioną umowę ramową dotyczącą usług biegłych rewidentów z trzema zewnętrznymi firmami audytorskimi i że działalność audytorska jest wykonywana wyłącznie przez te firmy; podkreśla fakt, że w przeprowadzonych do tej pory kontrolach nie stwierdzono żadnych istotnych problemów, które wymagałyby uwagi zarządu;

Kontrola wewnętrzna

21. z zadowoleniem stwierdza, że Wspólne Przedsięwzięcie ustanowiło procedury kontroli *ex ante* oparte na przeglądach dokumentacji finansowej i operacyjnej, a ponadto przeprowadza kontrole *ex post* beneficjentów;
22. wyraża zaniepokojenie faktem, że Wspólne Przedsięwzięcie do tej pory nie opracowało szczegółowych wytycznych dla członków i ich audytorów zewnętrznych odnośnie do deklaracji i poświadczania wkładów rzeczowych wnoszonych przez członków na rzecz projektów w ramach programu SESAR 2020; jest ponadto zaniepokojony faktem, że Wspólne Przedsięwzięcie nie opracowało wewnętrznych wytycznych dotyczących kontroli *ex ante* zestawień poniesionych wydatków w odniesieniu do projektów w ramach programu SESAR 2020; pozytywnie odnosi się do faktu, że w grudniu 2016 r. zarząd Wspólnego Przedsięwzięcia przyjął dokument „Metodologia i proces zatwierdzania wkładów rzeczowych we Wspólnym Przedsięwzięciu SESAR (wyłącznie Program SESAR 2020)”; zauważa, że Wspólne Przedsięwzięcie ma zbadać, czy istnieje potrzeba dostosowania strategii kontroli *ex ante* programu „Horyzont 2020” Komisji do konkretnych rodzajów ryzyka związanych z projektami w ramach programu SESAR 2020;
23. apeluje do Wspólnego Przedsięwzięcia o ustanowienie stałej wewnętrznej procedury dokonywania ponownej oceny w przypadku stwierdzenia, że koordynator projektu, na który przyznano dotację, ma ograniczoną zdolność finansową, przy czym ocena ta powinna obejmować środki zmniejszające i kompensujące wyższe ryzyko finansowe; zwraca uwagę, że brak jest szczegółowych wytycznych dla członków i ich zewnętrznych audytorów w kwestii deklarowania i poświadczania wkładów niepieniężnych na rzecz projektów w ramach programu SESAR 2020, a także zwraca się do Wspólnego Przedsięwzięcia o opracowanie warunków przyjmowania i wzoru poświadczania wkładów rzeczowych, zanim zaczną one wpływać w 2018 r.;
24. wyraża zadowolenie, że Wspólne Przedsięwzięcie w dalszym ciągu stosuje wielopłaszczyznowe podejście z myślą o analizie ryzyka, sprawnym zarządzaniu nim oraz skutecznym ograniczaniu go, a także oczekuje, że przedsięwzięcie zwróci szczególną uwagę na istotne czynniki ryzyka korporacyjnego, jakie zidentyfikowano w związku z centralnym planem zarządzania ruchem lotniczym oraz programem SESAR 2020; wyraża zadowolenie z przyjęcia przez zarząd Wspólnego Przedsięwzięcia w dniu 18 marca 2016 r. strategii zwalczania nadużyć finansowych;
25. zauważa, że w odniesieniu do SESAR 1 zaplanowano 21 kontroli u pięciu wybranych członków przedsięwzięcia, z czego 14 zakończono w 2016 r. w ramach trzeciego cyklu kontroli u wszystkich 15 członków, zgodnie z opisem w strategii Wspólnego Przedsięwzięcia w zakresie audytu *ex post*; jest zaniepokojony, że poziom błędów resztowego w 2016 r. wyniósł 6,21 %; wyraża jednak zadowolenie, że skumulowany poziom błędów resztowego dla SESAR 1 wynosi 1,34 %;

Audyty wewnętrzne

26. zauważa, że w październiku 2015 r. Służba Audytu Wewnętrznego Komisji (IAS) przeprowadziła audyt dotyczący „zarządzania operacyjnego oraz aktualizacji centralnego planu zarządzania”; zauważa, że IAS wydała trzy zalecenia; wzywa Wspólne Przedsięwzięcie do zdania organowi udzielającemu absolutorium sprawozdania z wdrażania pozostałych do realizacji zaleceń;
27. zwraca uwagę, że w październiku 2016 r. IAS przeprowadziła audyt dotyczący procedur w ramach programu „Horyzont 2020”; odnotowuje fakt, że w ramach kontroli dokonano oceny zgodności działania Wspólnego Przedsięwzięcia z procedurami programu „Horyzont 2020”, zwłaszcza w odniesieniu do identyfikacji tematów, oceny i wyboru wniosków oraz przygotowania umów o dotację;

Zaproszenia do składania wniosków

28. zauważa, że w ograniczonym zaproszeniu do składania wniosków dotyczących badań przemysłowych, które było skierowane wyłącznie do członków Wspólnego Przedsięwzięcia z branży, Wspólne Przedsięwzięcie przyznało dotacje konsorcjom projektowym, mimo że w dwóch przypadkach kontrole rentowności beneficjentów przeprowadzone przez Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych wykazały słabą zdolność finansową koordynującego członka konsorcjum z branży; zauważa, że oznacza to wyższe ryzyko finansowe co do ukończenia tych projektów, jak również wyższe ryzyko finansowe w przypadku pozostałych projektów, w które zaangażowani są ci dwaj beneficjenci; stwierdza, że w tych dwóch przypadkach dyrektor wykonawczy oparł swoją decyzję na uzupełniających ocenach ryzyka ad hoc przeprowadzonych przez personel Wspólnego Przedsięwzięcia; jest zaniepokojonym faktem, że Wspólne Przedsięwzięcie nie ustanowiło jeszcze regularnej wewnętrznej procedury ponownej oceny w przypadku niskiej zdolności finansowej koordynatorów projektów uzyskujących dotację, która to ocena obejmowałaby środki służące ograniczeniu i skompensowaniu wyższego ryzyka finansowego; zauważa, że w następstwie wyników dodatkowych ocen ryzyka przeprowadzonych zgodnie z wytycznymi programu „Horyzont 2020” Wspólne Przedsięwzięcie stwierdziło, że odrzucenie koordynatorów projektu wyłącznie na podstawie analizy przeprowadzonej przez Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych mogło narazić Wspólne Przedsięwzięcie na znaczne ryzyko sporu sądowego; zauważa jednak, że Wspólne Przedsięwzięcie zgadza się z tym, że należy wprowadzić wewnętrzną procedurę dotyczącą ponownej oceny słabej zdolności finansowej koordynatora projektu objętego dotacją, w tym środki w zakresie przeciwdziałania zwiększonemu ryzyku finansowemu i jego zrekompensowania;

Komunikacja

29. uważa, że Wspólne Przedsięwzięcie powinno przekazywać obywatelom Unii, za pośrednictwem instytucji unijnych, informacje na temat znaczących badań, które prowadzi, oraz istotnej współpracy, którą podejmuje; podkreśla znaczenie rzeczywistych postępów poczynionych w wyniku jego pracy, które stanowią ważny element jego mandatu, a także fakt, iż współpracuje ono z innymi wspólnymi przedsięwzięciami w zakresie uświadamiania opinii publicznej korzyści płynących z ich pracy;
30. wzywa Komisję, aby zapewniła bezpośrednie zaangażowanie Wspólnego Przedsięwzięcia w proces przeglądu śródk okresowego programu „Horyzont 2020” w zakresie dalszych uproszczeń i harmonizacji wspólnych przedsięwzięć;

Inne kwestie

31. wyraża zadowolenie, że pod względem operacyjnym do końca 2016 r. sfinalizowano wszystkie projekty dotyczące etapu SESAR 1 oraz że branży lotniczej udostępniono 61 rozwiązań gotowych do wykorzystania na skalę przemysłową i do wdrożenia, zawartych w pierwszym wydaniu katalogu rozwiązań na potrzeby SESAR; zauważa, że prace rozwojowe nad 54 rozwiązaniami, które zainicjowano w ramach SESAR 1, będą kontynuowane w ramach SESAR 2020, co ilustruje wysiłki mające na celu zagwarantowanie sprawnego przejścia z jednego programu do drugiego;
32. wzywa Wspólne Przedsięwzięcie oraz Komisję do dokonania oceny wyników wdrożenia rozwiązania SESAR, szczególnie z perspektywy zapewnienia interoperacyjności i postępów w realizacji jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej; biorąc pod uwagę, że faza wdrożenia jest już w trakcie realizacji, wzywa Wspólne Przedsięwzięcie do opracowania projektu pilotażowego dotyczącego nowej architektury europejskiej przestrzeni powietrznej, co w znacznym stopniu przyczyni się do finansowej skuteczności wdrożenia projektu;
33. z zadowoleniem przyjmuje opublikowanie w listopadzie 2016 r. sporządzonego w ramach SESAR badania perspektywicznego poświęconego bezzałogowym statkom powietrznym w Europie; uważa, że aby bezpiecznie zintegrować bezzałogowe statki powietrzne (drony) z europejską przestrzenią powietrzną, niezbędne są różnorodne innowacje, w tym technologie związane z zarządzaniem ruchem lotniczym; zwraca uwagę na zawarty we wspomnianym badaniu interesujący opis możliwości rozwoju europejskiego rynku bezzałogowych statków powietrznych do roku 2050, a także na wynikające stąd ogromne możliwości dla Europy i jej globalnej konkurencyjności oraz na działania, jakie należy podjąć w ciągu najbliższych 5–10 lat, aby ten potencjał wykorzystać, obejmujące m.in. wsparcie na rzecz badań naukowych i rozwojowych poprzez doprowadzenie do powstania na szczeblu Unii ekosystemu obejmującego zarówno ramy regulacyjne, jak i kwestie technologiczne, umożliwiającego współpracę wszystkich najważniejszych zainteresowanych podmiotów publicznych i prywatnych oraz skutkującego udostępnieniem przez Unię wyższych środków finansowych, szczególnie na rzecz rozwoju MSP działających w tym sektorze;

34. zauważa, że zarządzanie europejską przestrzenią powietrzną wciąż podlega wielu podmiotom, a koncepcja jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej nie została jeszcze zrealizowana; ponownie podkreśla kluczową rolę, jaką Wspólne Przedsięwzięcie odgrywa w koordynacji i realizacji badań prowadzonych w ramach projektu SESAR, stanowiącego podstawę jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej, pomimo że termin osiągnięcia celów projektu SESAR został przełożony – z początkowo wyznaczonego roku 2020 na rok 2035;
 35. przypomina o znaczeniu rozwiązania problemu fragmentacji europejskiej przestrzeni powietrznej, ponieważ obecnie jednolity rynek europejski nie wykorzystuje w pełni stwarzanych przez tę przestrzeń możliwości.
-